

NADZIAŁAĆ (48) *vb pf*

nadziałać (48), [**nadziełać**].

Wszystkie a jasne (w tym w pierwszym 2 r. błędne znakowanie); nadziełać z tekstu nie oznaczającego pochyleń.

inf nadziałać (11). \diamond *fut 3 sg* nadziała (1). \diamond *2 pl* nadziałaćie (1). \diamond *3 pl* nadziałają (1). \diamond *praet 3 sg m* nadziałał (6). *n* nadziałało (1). \diamond *2 pl m pers -ście* nadziałali (1). \diamond *3 pl m pers* nadziałali (11). \diamond *imp 2 sg* nadziałaj (11). \diamond *1 pl* nadziałajmy (1). \diamond *impers praet* nadziałano (1). \diamond *part praet act* nadziaławszy (2).

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde XVI – XVII w.*

1. *Uczynić wiele (z subiektywnym podkreśleniem wielości), wykonać, zrobić, wytworzyć wiele; facere Vulg; agere Mącz [kogo, czego (pl a. sg rzeczownika bezpostaciowego) a. wiele czego] (40)* : Też niektorzy wzięwłszy garniecz nadziałaią w dnie dziur/ á nakładą do niego zioł *FalZioł* II 1d; Nabierz iagod bżowych zmieszay ie z gliną przisypawłzi łoli, nadziałayże iakoby chlebice chleba *FalZioł* IV 2c, III 40d, 42b, V 32v, 33; *BielŻyw* 158; *KrowObr* 117; Piorun będąc przed tym Podłkárbitm koronnym/ wiele monety nádzyálał niewárowney/ którą iuz mušim brác iáka ieft/ ínadź by tą gárdźili połtronni/ kiedyby inřza byłá. *BielKron* 408; Nigryte [...] wołku ni zacź nie máią/ á gdy gi zámiátáli/ názbierálišmy go á przetopili/ świeczek nádźiáłáli á zápalili przed nimi *BielKron* 451, 7v, 74, 77, 96; *Mącz* 6a; *RejZwierc* 110v; *WujJud* 47; *BudBib* 448 *marg*; Obruřow/ ręcznikow/ řerwet/ dořtátek nádźiáłáć. *GostGosp* 128; [I kaszał alexander wyelye ognýow nádzyelacz [*plurimos focos accendi*] wonym lyeszye *HistAl* 1510 313].

nadziałać z czego (16): Warz w wodzie řzałwiją/ piołyn/ á z tey wody ługu nadziałay *FalZioł* V 65v, I 60d, 95a, 115d, III 30d, 42b, V 102; Wyankow zwołku day nádzyalać Na obraziech kas nawieřzać. *RejKup* k4v; Wychadzał tedy lud około namiotow/ á názbirawłřy Máńny zmeł w żárnach ábo řtłukł w moźdźerzu/ á náwárzywłřy w gárcnu/ nádźiáłáł řniewy kołaczkw/ řmaku iákoby chleb z Oliwą [*et faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati*]. *Leop Num* 11/8, *Ex* 36/8, 31; *RejFig* Cc7; rozkazał [*Przemysław*] nádźiáłáć kápálinow z řkor drzewá młode^{go}/ á pomázowáć żołcią po tym ná koły wtykáć/ ku nieprzyácielom obroćić ná gorze *BielKron* 341, 33, 33v; *SienLek* 49.

W charakterystycznych połączeniach: nadziałać cegły, chleba (2), drążkow, dziur, gałeczek (a. gałek) (6), guń, kapalinow, kołaczkw, ługu, monety, naczynia (2), obrazow (4), obrusow, oppon, piłuł (2), plackow, powidłek, prochu, ręcznikow, řerwet, skał, sztuczek okrągłych, świeczek, trociszkw, wiankw, wozow.

W przen (1) : Wiemy dobrze iáko w oney cauzie o Pořrzedniku wiele złego nádźiáłáło to řłowo TANTVM *SarnUzn* G3.

a. O osobach, stanowiskach: mianowáć [kogo (G pl)] (4) : [*Aleksander VI*] pořłáł řyná řwego Wáłentyná dobywáć miałł ktore był krol pobráł/ ktorych gdy zdobywáł/ ná křięřiwo [!] go Vrbinářkie przełóżył/ złóżywłřy pirwřze kroliki álbo vřzędniki/ ktorych iego przodkwie ná páńřtwiech Papięřkich nádzyáłáli *BielKron* 189v.

nadziałać komu (2): O wy nieboźátká ludkwie vbodzy/ tho wy niewiećie/ co řie řwámi dzieie/ oto was Antykryřł opánowáł ktory wam rozmáitých Kryřtuřow nádźiáłáł? *KrowObr* 96v, 218v.

nadziałać kim (1): A tym śmieley y beśpieczniey o tychbym to mowić mógł/ ktorych Papieże świętymi/ á nie Bog/ nie Chriftus/ nie ťłowo Boże/ nie wiára teź żywa y prawdziwa/ nie rychło po śmierci ich świętymi nádźiałáli *CzechEp* 78.

2. Zbudować, założyć wiele (z subiektywnym podkreśleniem wielości) [czego (pl)] (4) : [do Wisły] A rátuý wźdy czym moželz/ Kroleťwá Polťkiego. Acźci było wolności/ Inadź iákieś nádano/ Ale więcey ná łufzy/ Iázow nádzyáľano. *RejZwierz* 112; Scháfauľhia miáľto leży zá Renem/ pod Iáľem ktory zowá Hercina / wypłoniwźy Iáľu wielką część winogrodow ná tych mieyľcach nádźiałáli/ łkąd przewyborne winá idą. *BielKron* 283, 77, 83.

3. Spowodować, wyrzucić wiele [wiele czego komu; w tym: czym (1)] (3) : krol [*angielski*] piľał do kfiąźat Sáľkich Henryká y brátá iego Ianá y do ich Stryiá Ierzyká źáľuiąc tego/ iáko wiele złego im y wľzey Niemieckiey ziemi/ ten Luter ťwá náuką nádzyáľał y wyęcey nádzyáľa á nietrzebá łobie tego lekce ważyć *BielKron* 199v, 199v.

4. Ustanowić wiele [czego (pl)] (1) : Vľtaw cudzych nie ťłucháli/ ktorych ludźie nádźiałáli/ á twe Panie wyrzucili/ iáko by w tym mędrľzy byli. *ArtKanc* S17.

Synonimy: **1.** naczynić, naprzyczyniać, narobić; **a.** mianować, nominować, obrać; **2.** naczynić, założyć, zbudować; **3.** naczynić, sprawić.

Formacje współrdzenne cf DZIAŁAĆ.